

Tankönyvíró pedagógusok

Két ember, egy díj —
kérdőjellel

Jó érzés pedagógussikerről beszámolni. Nem is csupán a felkészülés iránti rokonszenvből, még csak nem is kizárólag a szakmába gyakorlótanításon éppen csak beleköszölt, az eredeti szakképzéstől távolra került ember együttérzésével. Gyánítható, hogy elsősorban talán a másokért végzett munka erőfeszítéseinek elismerése a legfőbb indok.

Ha két szegedi pedagógus országos tankönyvpályázaton díjat nyer, ez az érzés jelentkezik. Különösen, ha az egyetlen kiadott harmadik díjat hozzák el, mint dr. Révész Béla és Tanczos József, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola biológia tanszékének docensei az általános iskolák VII. osztályai számára írott biológiai könyv tervezetükkel az 1978. évi tankönyvpályázatról.

Koncepciójuk teljesen új — és igen szimpatikus. Az egységesebb, ugyanakkor komplexebb biológiai szemlélet kialakítását tartották leglényegesebbnek. Eddig az általános iskolákban a növény- és állati életvilág fejezetek elszakították egymástól. A két pedagógus többek között svéd, jugoszláv, német tankönyveket tanulmányozott, ezekben az országokban a gyakorlat már hosszabb ideje a fenti két rész párhuzamos, a közös életműködéseket egyszerűen tárgyaló feldolgozása. A

munkafüzetben egyszerűbb kísérleteket végezhetnek majd a gyerekek, s olyan újszerű, a biológia leghítköznapibb oldalait érintő megoldásokkal is kísérleteztek a szerzők, mint például a MEZŐKER vitaminrekálmjának fényképe, vagy a C-vitamin tárgyalásakor Szent-ivörgyi Albert képe és egy rövid, róla szóló ismeret. A tanárképző főiskola biológia—rajz szakos hallgatói segédkeztek a két pedagógusnak: ők készítették az ábrákat — igen lelkiismeretes, szép munkával.

Szerkezetiileg a tankönyv-tervezet a sejtek-szövetek-szervek-szervrendszerek lépcsőzetes felépítésével készült, a növényekre és az állatokra egyaránt jellemző életfunkciók közös tárgyalásától jutva el az egyedi jellemzőkig. Az egész nyár eltelt, éjszakák tucatjaival két ember közösségének munkájával, közösen, felváltva alkalmazott irányító és a kontrolláló szempontokkal. Az öleletekért, a kidolgozott koncepcióért, a végzett munkáért és főleg az eredményért gratuláció jár — és itt akár be is lehetne fejezni a cikket.

Csak hogy... Megkérdezvén a legfontosabbat — mit is adhat egy ilyen sikertöbb évtizedes tapasztalattal rendelkező pedagógusoknak? —,

mintha egy icipici túske szorult volna a két ember örmébe. „Nagyon sok volt tanítványunk dolgozik mindenfelé, az ország általános iskoláiban, a biológia szakos tanárok egyharmada Szegedről kerül ki. Sok régi tanítványom nevével találkozunk itt-ott, talán nem kell ecsetelni az ezzel járó érzéseket. Olyan jó lenne, ha egyszer ők is láthatnák így a mi neveinket”. Hogyne, vágtam rá, hiszen éppen most érkezett el ennek az ideje is. Díjat nyertek, ezután következik a megbízás, készítsék el a könyvet, tanítsanak majd ebből a volt tanítványok. „Ez egyáltalán nem biztos, sőt...” Szóbeli biztatást kaptak ugyan, de bizony akármilyen furcsa, vidéki pedagógusok igencsak ritkán kapnak hivatalos, írásos megbízást tankönyvek írására. Díjakat kapnak helyette. Ami egyfajta, komoly elismerés ugyan, ám nem jelenti igazán a munka koronáját. Hiszen éjszakákon, hosszú hónapokon át igazából használatra, másokért, másoknak készült ez a könyv is. Miként 1977-ben a hatodikos, jövőre majd a nyolcadikos, Egyszóval, két ember kitűnő teljesítményére így kanyarodik a kérdőjel: rendjén volna ez?

Domonkos László

Nemzetközi együttműködés
a számítástechnikai oktatásban
Befejeződött a szocialista országok
szakértőcsoportjának
szegedi tanácskozása

Nyolc szocialista ország — Bulgária, az NDK, Kuba, Lengyelország, Románia, a Szovjetunió, Csehszlovákia és Magyarország — szakemberei részvételével rendezték meg Szegeden, a József Attila Tudományegyetem kibernetikai laboratóriumában a Számítástechnika alkalmazása a felsőoktatásban szakértőcsoportot, s olták meg a magyar felet, hogy az elfogadott munkaterv alapján szervezze-irányítsa a csoport tevékenységét. Most a szakértőcsoport harmadik ülését zártuk, s a résztvevők másodszor találkoztak Szegeden.

Mely témák kerültek a mostani tanácskozás napirendjére?

Foglalkoztunk a felsőoktatási intézményekben számítástechnikát oktató és alkalmazó tanárok képzésének és továbbképzésének feladataival; a középiskolában tanuló pedagógusok számítástechnikai képzésével és továbbképzésével; a számítástechnikai eszközök szervezésének, eredményes felhasználásának módszereivel az

oktatás gyakorlatában; kerestük a nemzetközi együttműködés új formáinak lehetőségeit; és vizsgáltuk a minisztériumok számítástechnikai oktatási irányító munkájának új, hatékonyabb módszereit.

Hogyan értékeli a mostani ülés munkáját?

A tanácskozás rendkívül hasznos és eredményes volt. Támazkodva a mind több tapasztalatra, munkánk, együttműködésünk színvonala, intenzitása és hatékonysága is növekszik. A résztvevők valamennyien a számítástechnika és az oktatás-ügy kiváló szakemberei, akiket ezenkívül jellemmez a tettekre készség és az ügyességet. Vitáink lényegre törőek voltak, s az egész ülészakot az őszinte, kendőzetlen véleménynyilvánítás jellemezte. Munkánk eredményességéhez nagyban hozzájárult a vendéglátó házigazda, a JATE és a kibernetikai laboratórium példás szervező munkája.

T. L.

Gyorsvonatot látni...
Honismeret Tápén

E hagyományörző, ősi település megküzdött a természet erőivel, földesurával, Szegeddel. Szorgos népe évszázadokon élt zart faluközösségben, hősi küzdelemmel megteremtette maga számára az élet feltételeit. A Tisza a halászatot nyújtotta, mint az egyik megélhetési forrást, a kiöntések gazdagon termelt a gyékényt, és országos híru háziparnak vetette meg az alapját. Az árvicez kiváló üntéstalajt alakítottak ki, ahol jó fű sarjadt az állatok számára és gazdag termést hozott a búza és a kukorica. A falu minden elemi csapás után megújult, gyorsan talpra állt.

Ismerik múltjukat, őrzik hagyományukat. Lassan már csak ünnepi alkalomkor, színpadon, de felszínen tartják táncukat, szokásaikat, népi kultúrájukat. Nem véletlen, hogy annyi neves néprajzi kutató, író, költő, festő kereste fel és alkotott ebben a csodálatos környezetben. Minden pénteken háromtól ötig összejönnek, de gyakran azon veszik észre magukat, hogy már hat óra is elmúlt. Kedvelt olvasmányuk a falumonográfia, amelynek egy-egy részletét megheszélik, kiegyesztik és megállapításait nyugtázzák. Tárgyakat hoznak a foglalkozásra, ismertetik készítésének módját, funkcióját és

aztán a falugyűjteménybe kerül. Gyakran hívják meg idős tápalakat, akik küzdelmes életükről beszélnek, és közben akaratlanul is a falu múltját idézik.

Ősszel és tavasszal, amíg jó idő van, vasárnaponként kerékpártúrákat szerveznek. Jártak a nagyai holtágban, Algyón. Meglátogatták a baktói falkókat, ahonnan az ősrózsás forradalom évfordulójára emlékezve egy-egy gyümölcsfával tértek haza. Kertjükből elültették, amely mindig eszükbe jut a győzelmes polgári forradalom eseményeit. Elhatározták, hogy minden tápai dűlőbe, találmintát gyűjtenek be, és leírják megfigyeléseiket, hogy milyen összefüggés van a talaj és a természet között. Gyűjtik a mélyszántás során felszínre került cserepeket, és szakköri foglalkozásuk megbeszélnek a falumonográfia régészeti anyagát. Az évfordulókról sem feledkeznek el. Megkoszorúzták a szőregi csata, az üdessa városrész emlékművét. Rendszeresen járnak kiállításokra, ahol fegyelmzett magatartásukkal hívják fel magukra a figyelmet. Tablót készítenek Szeged nevezetességeiről.

A vizsgák előtti távolabbi kirándulásokat is szerveznek. A zárt faluközösség egyben azt is jelentette, hogy nemigen látnak és jártak a falu határára túl. Még ma is akad olyan tápai, aki nem látott gyorsvonatot. Ezért a Kiskunfélegyháza szervezett út egy-egy felét személy-, a másik felét gyorsvonattal tették meg.

A honismereti munka a mozgalom megújítása óta folyamatosan Tápén, és kezdettől fogva Molnar Imre irányítja. Módszerekben alkalmazkodnak a fejlődés szabta szempontokhoz, és a közművelődés kedves színterjeként mindig szerepelnek a művelődési ház szakkörei között.

A hazaszeretet alapja, építőköve a szülőföldszeretet. Ennek kialakítása elsősorban feltételezi a szülőföld alapos megismerését. Tápén ezt szolgálják, és már túljutottak a falu natarán. A közelebbi, majd a távolabbi környék bejárása, tüzték napirendjére.

Dr. Börcsök Vince

Iparstatisztikai évkönyv

Hamarosan megjelenik

A Központi Statisztikai Hivatal szerkesztésében, a Statisztikai Kiadó Vállalat gondozásában elkészült az Iparstatisztikai évkönyv. Az Ipari Adattárak helyett a napokban először megjelenő kiadvány célja, hogy az ipari szervezetekből begyűjtött adatok mind nagyobb számban és teljes szakágazati bontásban álljanak a felhasználók rendelkezésére. Ezért adatokat közöl nép-gazdaságunk valamennyi területének legfontosabb tudnivalóiról: termelésről, termelési helyszínről, létszámhelyzetéről, a foglalkoztatottak béréről, valamint az állásfoglalás-állományról. Ismerteti az iparvállalatok, szövetkezetek és telepek számát, bemutatja a telepi koncentráció alakulását. Az ipar műszaki-technikai színvonalának méréséhez az ál-

lőeszközadatok, a gépi berendezések állománya, a villamos energia felhasználása, valamint az iparban alkalmazott licencadatok adnak segítséget. A pénzügyi fejezetben például a készletek, költségek, az iparban elért tiszta jövedelem és más fontos számok szerepelnek. (MTI)

Kooperáció

Tíz évre szóló kooperációs szerződést kötött az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt, a Nike és az Intercooperation Rt. egy francia céggel, speciális olaj- és gázipari szerevények, úgynevezett gömbcsapok gyártására.

Fogtechnikusok

Éjszaka elegáns férfi siet az utcán. Az egyik kapualjban felfigyel a táblára. Kettesével veszi a lépcsőfokokat. Majd becsönget az emeleti lakásába.

— A fogtechnikust keresem — mondja, s furcsán formálja a szavakat. — Eltört a protézisem. Megvárom, amíg készen lesz.

Az ajtóreszből álmos hang válaszol:

— Jöjjön holnap.

— Tárgyalásom lesz. Estére pedig utazom tovább.

Feltáru az ajtó. A fogtechnikus megérti, hogy sürgős a munka. Nem sokkal később „hibátlan kiejtéssel”, elégedetten elkészön az éjszakai vendég.

Nappal is asztali lámpák világítanak a műhelyben. Kell a fény az aprólékos munkához. Bercoi Tamás másodéves ipari tanuló felpillant, azután tovább dolgozik a vizsgamunkáján. A karos-székben páciens ül. Akár egy orvosi rendelőben, mintát vesznek a fogairól.

— Fogat is húznak? — kérdezem Kalapos György fogtechnikus, a laboratórium tulajdonosát, a szakma kiváló művelőjét.

— Csak pótlást és javítást vállalhatunk.

— Miért nem az SZTK-rendelőbe mennek a páciensek?

— Itt gyorsabb. Persze adni is kell érte valamit. Ehhez a szakmához hozzáértésre, nagy kézügyességre, türelemre és tapasztalatra van szükség. Kétéves az iskola, de annyi idő alatt nem lehet megtanulni. Kétszer annyi idő kell, amíg valaki elsajátítja az alapokat.

Sokan azt tartják, hogy a mienk divatos szakma. Ez észrevehető a jelentkezők számán is. Mi már nem tudunk több tanuló felvenni — magyarázza Pekó Sándor, a Fogtechnikai Vállalat szegedi üzemének művezetője.

— Keves a hely a vállalatnál — fűzi hozzá Tóth Zoltán,

a laboratórium vezetője —, hiába próbálunk évről évre újabb helyiségekre, épületekre szert tenni. Ezért nem tartom helyesnek, hogy a kisiparosok felveszik ugyan a tanulókat, de az iskola elvégzése után nem foglalkoztatják tovább őket. A szakmai képzés is hiányos. A vállalat ezen úgy próbál segíteni, hogy a frissen végzett fogtechnikusokat két évig csak gyakornokként alkalmazza.

Nem törekszem arra, hogy minél több tanulóat vegyek föl — közli Rácz Károly fogtechnikus. — Igaz, némelyikük olyan ügyes, hogy kár lenne érte, ha nem ezt a pályát választaná. Mégis, mire valóban hasznosan tudna dolgozni, meg kell válnom tőle, mert ha több embert foglalkoztatok, magassabb az adó. Munka akadna bőven. Gyakran a hétvégén és éjszaka is felkeresnek, akiknek sürgősen meg kell javítani a fogpótlását.

Két tanuló is foglalatossodik a magánlakás konvójából átalakított laboratóriumban. Egyikük, Lipták Mariann, másodéves;

Ha elvégzem az iskolát, jelentkezem fogorvosnak. Már benne vagyok a gyakorlatban, így biztosan könnyebb lesz elvégezni az egyetemet.

Bakos András első éve ismerkedik a szakmával:

Egy évig dolgoztam a Szegedi Tervező Vállalatnál, az érettségi után. Főiskolán akartam tovább tanulni. A vállalat csak az egyetemi jelentkezést támogatta. Nekem nem volt kedvem hozzá. Így aztán magamtól elintézttem, hogy ide kerüljek.

Hol tud majd elhelyezkedni?

Szegeden aligba. Talán a Dunánál. Ott jobban keresik a fogtechnikust.

Négyen dolgoznak az asztaloknál Széchenyi László Kélenem utcai laboratóriumában. Akad közöttük, aki már elvégezte az iskolát,

mégis eljön, hogy tanuljon a mesterétől.

Ezen a pályán jól lehet keresni — szögezi le Széchenyi László. — Csak hogy egy egyszemélyes laboratórium felszerelése 700 ezer forint. El vagyunk látva munkával, inkább a minőségre kellene jobban ügyelni. Nem szabadna elhanyagolni az elméleti ismereteket. Gyakran mondom a fiataloknak, hogy többet tanulmányozzák a szakirodalmat. A külföldi könyveket és folyóiratokat is. A iskolának az a hibája — ez nemcsak az én véleményem —, hogy rövid, s ezért nem képes megbízható tudású szakembereket nevelni. Ha megváltoztatnák a képzés idejét-módját, biztosan megtérülne. Egy pótlás például nyolc évig használható, de még akkor sem megy tönkre, csupán a száj természetes megváltozása miatt kell kicserélni. Mostanában a pótlások legfeljebb három-négy évig tartanak...

Az elegáns férfi vacsorázik, ám fogkoronája leesik. Aztán feláll, hogy megkérdezze a szálloda portásától, merre talál a városban fogtechnikust...

Jámor Ernő

Diákfotósok
seregszemléje

Idén is megrendezik Pécsi diákfotósok hagyományos seregszemléjét. A középiskolai oktatási intézményekben tanuló valamennyi fiatal részt vehet a pályázaton, mégpedig személyenként négy 18×24 centiméteres fekete-fehér képpel. Ezek egyikének ifjúságunk mai életéből kell merítenie témáját, a többiek témája szabadon választható. A fotókat március 1-ig kell el-

juttatni a rendező Nagy Lajos Gimnázium címére: Pécs, Széchenyi tér 11. 7621. A nyilvános kiállításokat március 11-én tartják, a zsűri a Magyar Fotóművészek Szövetségének tagjaiból áll. A legszebb képekből — a hagyományoknak megfelelően — április 4-én kiállítást nyitnak, és ekkor adják át a pályadíjakat is a legsikeresebb diákfotósoknak.